

כבוד מלכות

שמות ו'

(יג) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן וַיֹּצִיֵם אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶל־פְּרַעֲה מֶלֶךְ מִצְרָיִם לְהוֹצִיא אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם:

ילקוט שמעוני שמות ו' י"ב

וַיֹּצִיֵם אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶל פְּרַעֲה מֶלֶךְ מִצְרָיִם. צוּם לְחַלֵּק כְּבוֹד לַמְּלָכוֹת. וְכֵן (שמות י"א:ח') "וַיְרִדוּ כָל עַבְדֵיךָ אֵלַי אֲלֵי", שָׁאִין תְּלַמֵּד לומר "אֵלֶּה", אֲלֵּא שְׁסוּפוּ לִירֵד הוּא בְּתַחֲלָה, אֲלֵּא שְׁמֵשֶׁה חֵלֶק כְּבוֹד לַמְּלָכוֹת. וְכֵן מְצִינוּ בְּיוֹסֵף שְׁחֵלֶק כְּבוֹד לַמְּלָכוֹת, שְׁנֶאֱמַר "בְּלַעֲדֵי אֱלֹהִים יַעֲנֶה אֶת שְׁלוֹם פְּרַעֲה". וְכֵן מְצִינוּ בְּיַעֲקֹב שְׁחֵלֶק כְּבוֹד לַמְּלָכוֹת, (בראשית מ"ח:ב') "וַיִּתְחַזַּק יִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב עַל הַמֶּטֶה". וְכֵן מְצִינוּ בְּאֵלִיָּהוּ שְׁחֵלֶק כְּבוֹד לַמְּלָכוֹת, שְׁנֶאֱמַר (מלכים א' י"ח:מ') "וַיֵּד ה' הִיטֶה אֶל אֵלִיָּהוּ וַיִּשְׁנֶס מִתְּנִיּוֹ וַיִּרְץ (לְקִרְאֵת) [לְפָנָיו] אַחֲבָב". וְכֵן מְצִינוּ בְּחַנְיָה מִיִּשְׂרָאֵל וְעַזְרָיָה שְׁחֵלְקוּ כְּבוֹד לַמְּלָכוֹת, שְׁנֶאֱמַר "בְּאֵדִין קָרַב נְבוּכַדְנֶצַּר לְתַרְע" וְגו'. וְכֵן מְצִינוּ בְּדָנְיָאֵל שְׁחֵלֶק כְּבוֹד לַמְּלָכוֹת, שְׁנֶאֱמַר (דניאל ו' כ"א-כ"ב) "וּכְמִקְרָבָה לְגַבְא לְדָנְיָאֵל בְּקַל עֲצִיב זַעַק", מֵהוּ אֹמֵר "אֲדִין דְּנִיָּאֵל עִם מְלָכָא מְלַל מְלָכָא לְעַלְמִין חַיִּי".

מסכת ברכות נח.

תנו רבנן: הרואה חכמי ישראל אומר ברוך שחלק מחכמתו ליראיו, חכמי אומות העולם - אומר ברוך שנתן מחכמתו לבשר ודם. הרואה מלכי ישראל אומר ברוך שחלק מכבודו ליראיו, מלכי אומות העולם - אומר ברוך שנתן מכבודו לבשר ודם. אמר רבי יוחנן: לעולם ישתדל אדם לרוץ לקראת מלכי ישראל, ולא לקראת מלכי ישראל בלבד אלא אפילו לקראת מלכי אומות העולם, שאם יזכה - יבחין בין מלכי ישראל למלכי אומות העולם.

רש"ש שם

"גמ' מלכי ישראל כו' ליראיו." אף דרובם היו מלכי רשעה וי"ל שמלכו בזכות אבותם כדאשכחן כ"פ כתוב גבי מלכי יהודה כי למען דוד נתן לו ניר וכן י"ל גבי מלכי ישראל.

שולחן ערוך אורח חיים סימן רכד

סעיף ח: מלכי ישראל אומר: בא"י אלהינו מלך העולם שחלק מכבודו ליראיו; ועל מלכי עובדי כוכבים אומר, ברוך שנתן מכבודו לבשר ודם. סעיף ט: מצוה להשתדל לראות מלכים, אפילו מלכי אומות העולם.

משנה ברורה שם

(יב) ברוך שנתן מכבודו וכו' - השלטונים שאין עול מלך עליהם לשנות דבריהם ודן והורג במשפט מברך עליהם. ועל השרים שממנה המלך בכל עיר ועיר טוב וישר לברך בלא שם ומלכות. (יג) לראות מלכים אפי' וכו' - ומותר לטמא בטומאה של דבריהן מפני כבודן בין למלכי ישראל ובין למלכי או"ה וכן מפני כבוד הבריות כגון לילך לנחם אבליים. אם רואה פ"א המלך לא יבטל יותר מלימודו לראותו אם לא שבא בחיל יותר ובכבוד גדול יותר.

עלי תמר ברכות פרק ג

בארחות חיים סימן רכ"ד מביא בשם שו"ת לב חיים שנשאל הרואה מלך רשע כירבעם אי מברך על ראייתו והשיב דנראה פשוט דיש לברך ואין הספר לפני. ולדבריו לכאורה משמע דה"ה במלך עכו"ם. ואני שמעתי מיהודי חשוב אחד בשם שניאורסון ע"ה שגאון הדורות בעל צפנת פענח ז"ל לא בירך על מלך גוי רשע כשקבל פניו בדיונסק וכששאלוהו אם ברך השיב בהלצה מה יש לברך בורא פרי האדמה. והנה בוודאי שאין מצוה כלל לראותו שהרי הטעם הוא כשתבא מלכות בית דוד יהא יודע להפריש בין מלכות למלכות ובבבלי שאם יזכה יבחין וזהו שייך במלך

כשר אבל במלך רשע לשם מה הידיעה להבחין ולהפריש הר"ז ברור שרשע לא יהיה ממלכות בית דוד וכשאינ מצוה לראותו אדרבא הרי אסור להסתכל בפני אדם רשע א"כ וודאי שלא יברך.

תשובות והנהגות כרך ב סימן קלט

שאלה: על נשיא המדינה של דרום אפריקא וכדו' אם לברך "שנתן מכבודו" בזכרוני כשהגיע לארץ ישראל לביקור הנשיא מאמריקא, נחלקו הרבנים אם לברך שנתן מכבודו או לא, ולדעתי כיון שמעמדו הוא תלוי ועומד בהחלטת בית הנבחרים שמה שבכחם להדיח אותו, וסמכויותיו מוגבלים מאד אין לברך, ולא דמי למלוכה באנגליה אפי' בזמננו שעל כל חוק חדש המלכה חותמת, ולא מתחלפת אלא המלוכה בידה וביד צאצאיה, וכבודה ככבוד מלכים ממש, ואף שלמעשה אינה מתערבת בסדרי השלטון, מ"מ צריך את חתימתה על כל חוק וחוק, והממשלה יונקת את סמכותה ממנה, וכבודה לא פחת כל הדורות כמלא נימא, ועיין במ"ב (רכ"ד ס"ק י"ב) הגדר שהשלטונים שאין עול מלך עליהם ודן והורג במשפט מברכים עליו, והיינו דבכה"ג הוא מושל ואין אף אחד עליו, אבל הנשיא דארה"ב יכולים להדיחו, ומלכות לזמן אינו דומה למלך ואינו ראוי לברך עליו. וכמו כן כאן בדרום אפריקא אין לנשיא מעין כבוד מלכים....

משנה מסכת אבות פרק ד

הוא היה אומר אל תהי בז לכל אדם ואל תהי מפליג לכל דבר שאין לך אדם שאין לו שעה ואין לך דבר שאין לו מקום: